

"Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Anayasaya Aykırılığın Diğer Mahkemelerde İleri Sürülmesi" başlıklı 152. maddesinde, "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.

Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia, temyiz merciince esas hükmüyle birlikte karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır.

Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz." hükmü yer almaktadır.

Mahkememizce, Anayasa'nın 152. maddesi kapsamında, bakılmakta olan davada uygulanacak kanun hükmü olarak nitelendirilen 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un "Çalışma İzni" başlıklı 11. maddesinin 4. fıkrasında yer alan "Yönetici veya özel güvenlik görevlisi olabilme şartlarını taşımadığı veya bu şartlardan herhangi birini sonradan kaybettiği tespit edilenlerin kimliği iptal edilir." düzenlemesinin aşağıdaki gerekçelerle Anayasa'ya aykırı olduğu düşünülmektedir.

Anayasa'nın 13. maddesinde, "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." hükmüne yer verilmiş olup; 48. maddesinde, "Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir.", 49. maddesinde de "Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır." denilmek suretiyle herkesin çalışma hakkı ile özgürlüğüne sahip olduğu hüküm altına alınmıştır.

Başvuruya konu 5188 sayılı Kanun'un 11. maddesinin 4. fıkrasında çalışma hakkı ve özgürlüğüne yönelik bir sınırlama getirildiği, bununla birlikte söz konusu sınırlamanın Anayasa'da öngörülen sınırlama sebeplerine uygun ve ölçülü olmadığı kanaatine varılmıştır.

Şöyle ki; Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihadı uyarınca Anayasa'nın 13. maddesi kapsamında bir hakka sınırlama getirilebilmesi için öngörülen sınırlama olmaksızın sınırlama amacına ulaşamaması gerekir. Bir başka ifadeyle kuralla hedeflenen amaca ulaşmak için en hafif tedbirin öngörülmesi zorunlu olup aynı amaca daha hafif bir araçla ulaşılması mümkün ise daha ağır bir araç seçilmesi gereklilik ilkesi ile çelişir ve sınırlamayı ölçsüz hâle getirir (AYM, E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015; E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016; E.2018/71, K.2018/118, 27/12/2018, §§ 26-27).

5188 sayılı Kanun'un 7. ve 8. maddelerinde, özel güvenlik görevlilerinin yetkileri ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Buna göre özel güvenlik görevlileri; koruma ve güvenliğini sağladıkları alanlara girmek isteyenleri duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini arama, 5271 sayılı Kanun'un 90. ve 168. maddelerine göre yakalama, görev alanında haklarında yakalama emri veya mahkûmiyet kararı bulunan kişileri yakalama ve arama, yangın, deprem gibi tabii afet durumlarında ve imdat istenmesi hâlinde görev alanındaki işyeri ve konutlara girme -genel kolluk kuvvetlerine derhâl bildirmek şartıyla- aramalar sırasında suç teşkil eden veya delil olabilecek ya da suç teşkil etmemekle birlikte tehlike doğurabilecek eşyayı emanete alma, zor kullanma, silah taşıma ve bulundurma gibi kolluk yetkilerine sahiptir.

5188 sayılı Kanun'un 11. maddesinin 4. fıkrasında düzenlenen kural, özel güvenlik görevlileri hakkında 5188 sayılı Kanun'un 10. maddesinde yer verilen şartların tamamının özel güvenlik görevlisi olarak çalışmaya devam edildiği sürece korunmasını, aksi hâlde özel güvenlik kimliğinin iptal edileceğini öngörmüştür. Ancak, 5188 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, özel güvenlik görevlilerinin yerine getirdiği görevin niteliği ve sahip olduğu yetkiler gözetilerek birtakım şartlar öngörülmüş ise de özel güvenlik görevlilerine tanınan kolluk yetkilerinin kullanılması sırasında özellikle 5188 sayılı Kanun'un 10. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer verilen cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan veya özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlardan dolayı suçlanmalarının muhtemel olduğu, bu şekilde haklarında devam etmekte olan bir soruşturma veya kovuşturma bulunmamak şartının 5188 sayılı Kanun'un 10. maddesinde yer verilen diğer şartlardan daha kolay biçimde kaybedilebileceği, herhangi bir suç unsuru taşımayan durumlarda bile ilgililer hakkında yürütülecek soruşturma (veya kovuşturma) sürecinin özel güvenlik görevlilerinin mesleklerini ifa edememesine ve dolayısıyla çalışma hayatlarının olumsuz etkilenmesine sebep olacağı açıktır.

Anayasa'ya aykırı olduğu belirtilen ve 5188 sayılı Kanun'un 11. maddesinin 4. fıkrasında düzenlenen kuralla ulaşılmak istenen amaca, özel güvenlik kimliğinin iptal edilmesi yönünden ilgili makamlara takdir yetkisi tanımak ya da ilgili makamlara kovuşturma sonuna kadar bekleme yetkisi vermek, hâlihazırda görev yapan personel yönünden ise kovuşturma durumunun iş sözleşmelerinin askıda kalması hâllerinden biri olarak kabulü gibi daha hafif tedbirlerle ulaşılmalarının mümkün olduğu kanaatine varılmıştır. Nitekim buna benzer tedbirler çeşitli meslek grupları bakımından mevzuatta düzenlenmiştir.

Bu itibarla, 5188 sayılı Kanun'un 11. maddesinin 4. fıkrası ile sağlanması amaçlanan kamu yararına daha hafif bir sınırlamayla ulaşılmaları mümkünken kişilerin çalışma hürriyetlerine ölçsüz bir biçimde sınırlama getirildiği, dolayısıyla söz konusu kuralın Anayasa'nın 13., 48. ve 49. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; Mahkememizce bakılmakta olan davanın çözümlenebilmesi için uygulanması gereken kural niteliğini taşıyan ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un "Çalışma İzni" başlıklı 11. maddesinin 4. fıkrasında yer alan, "Yönetici veya özel güvenlik görevlisi olabilme şartlarını taşımadığı veya bu şartlardan herhangi birini sonradan kaybettiği tespit edilenlerin kimliği iptal edilir." düzenlemesinin, Anayasa'nın 13., 48. ve 49. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, Anayasa'nın 152. maddesi ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usûlleri Hakkında Kanun'un 40. maddesi uyarınca söz konusu

Esas Sayısı : 2023/202
Karar Sayısı : 2024/2

düzenlemenin iptali istemiyle ve itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, uyuşmazlığın çözümünün (işin Anayasa Mahkemesine noksansız olarak gitmesi üzerine) Anayasa Mahkemesinin karar verme süresi olan beş ay süreyle geri bırakılmasına, 15/12/2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.”